

Urząd Stanu Cywilnego

STARY RYNEK 1

89-600 CHOJNICE

TEL. 52 /39 718 00 wew. 30, 34, 56

mail: usc@miastochojnice.pl

Strona Internetowa: <http://www.miastochojnice.pl>

FAX. 52/39 721 94

Chojnice, dn. 14.09.2026r.

BR.0003.29.2026

Patryk Tobolski

Radny Rady Miejskiej

w Chojnicach

W odpowiedzi na zapytanie Pana Radnego z dnia 03.09.2026, przekazany przez Przewodniczącego Rady Miejskiej w Chojnicach w dniu 04.09.2026 r. a dotyczącym transkrypcji zagranicznych aktów stanu cywilnego – aktów małżeństwa osób tej samej płci, wyjaśniam co następuje.

Zganie z art. 87 ust. 1 Konstytucji RP „*Źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są: Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia.*”. Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. - Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz.U. poz. 1741), w brzmieniu mającym zastosowanie do sporu w postępowaniu głównym (zwanej dalej 'ustawą o aktach stanu cywilnego'): Akty stanu cywilnego stanowią wyłączny dowód zdarzeń w nich stwierdzonych; ich niezgodność z prawdą może być udowodniona jedynie w postępowaniu sądowym. W myśl art. 104 ustawy a.s.c. zagraniczny dokument stanu cywilnego, będący dowodem zdarzenia i jego rejestracji, może zostać przeniesiony do rejestru stanu cywilnego w drodze transkrypcji. Transkrypcja polega na wiernym i literalnym przeniesieniu treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego zarówno językowo, jak i formalnie, bez żadnej ingerencji w pisownię imion i nazwisk osób wskazanych w zagranicznym dokumencie stanu cywilnego. Transkrypcja jest obligatoryjna, jeżeli obywatel polski, którego dotyczy zagraniczny dokument stanu cywilnego, posiada akt stanu cywilnego potwierdzający zdarzenia wcześniejsze sporządzony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i żąda dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego lub ubiega się o polski dokument tożsamości lub nadanie numeru PESEL. Z kolei art. 105 ustawy a.s.c. stanowi, iż treść zagranicznego dokumentu stanu cywilnego przenosi się do rejestru stanu cywilnego, w formie

czynności materialno-technicznej, zamieszczając w akcie stanu cywilnego adnotację o transkrypcji. Jednocześnie art. 1138 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego przewiduje, iż zagraniczne dokumenty urzędowe mają moc dowodową na równi z polskimi dokumentami urzędowymi.

Jak wskazano wyżej, źródłem prawa powszechnie obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej są ratyfikowane umowy międzynarodowe. Należą do nich bez wątpienia traktaty o Unii Europejskiej (UE) jak traktat o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (FUE). Tym samym, w zakresie transkrypcji dokumentów stanu cywilnego, sporządzonych zgodnie z prawem państw członkowskich, zastosowanie znajdują przepisy art. 20 ust. 2 lit. a) i art. 21 ust. 1 TFUE w związku z art. 7 i art. 21 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej 'Kartą') oraz art. 2 pkt 2 dyrektywy 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, zmieniającej rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylającej dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG (Dz.U.2004, L 158, s. 77). Zgodnie z art. 4 ust. 2 TUE „Unia [Europejska] szanuje równość państw członkowskich wobec traktatów, jak również ich tożsamość narodową, nierozzerwalnie związaną z ich podstawowymi strukturami politycznymi i konstytucyjnymi, w tym w odniesieniu do samorządu regionalnego i lokalnego. Szanuje podstawowe funkcje państwa, zwłaszcza funkcje mające na celu zapewnienie jego integralności terytorialnej, utrzymanie porządku publicznego oraz ochronę bezpieczeństwa narodowego. W szczególności bezpieczeństwo narodowe pozostaje w zakresie wyłącznej odpowiedzialności każdego państwa członkowskiego.”. Artykuł 20 TFUE stanowi, iż ustanawia się obywatelstwo Unii. Obywatel Unii jest każda osoba mająca obywatelstwo państwa członkowskiego. Obywatelstwo Unii ma charakter dodatkowy w stosunku do obywatelstwa krajowego, nie zastępując go jednak. Obywatele Unii korzystają z praw i podlegają obowiązkom przewidzianym w traktatach. Mają między innymi prawo do a) swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich; prawa te są wykonywane na warunkach i w granicach określonych przez traktaty i środki przyjęte w ich zastosowaniu. Artykuł 21 ust. 1 TFUE przewiduje, iż każdy obywatel Unii ma prawo do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich, z zastrzeżeniem ograniczeń i warunków ustanowionych w traktatach i środkach przyjętych w celu ich wykonania. Zgodnie z art. 7 Karty, każdy ma prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, domu i komunikowania się. Art. 9 Karty stanowi zaś, iż prawo do zawarcia małżeństwa i prawo do założenia rodziny są gwarantowane zgodnie z ustawami krajowymi regulującymi korzystanie z tych praw. Dodatkowo art. 21 Karty stanowi, iż zakazana jest wszelka dyskryminacja w szczególności ze względu na [...] orientację seksualną. Zgodnie z art. 1 lit. a) dyrektywy 2004/38 ustanawia ona warunki regulujące korzystanie z prawa swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich przez obywateli Unii i członków ich rodziny. Artykuł 2 pkt 2 tej dyrektywy definiuje pojęcie 'członka rodziny' do celów tej dyrektywy. Zgodnie z jej art. 2 pkt 2 lit. a) takim członkiem rodziny jest 'współmałżonek'. Zgodnie zaś z art. 47 Konstytucji RP każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym. Trybunał sprawiedliwości w wyroku z dnia 24 listopada 2016 r., Parris (C-443/15, EU:C:2016:897, pkt 59), podkreślił, że państwa

członkowskie dysponują zakresem uznania w odniesieniu do wprowadzania lub niewprowadzenia małżeństwa dla osób tej samej płci do swoich porządków prawnych. Jednakże zgodnie z orzecznictwem Trybunału państwa członkowskie są zobowiązane do wykonywania swoich kompetencji zgodnie z prawem Unii, a w szczególności z prawem do swobodnego przemieszczania się i pobytu zgodnie z orzecznictwem Trybunału wynikającym z wyroków z dnia 5 czerwca 2018 r., Coman i in. (C-673/16, EU:C:2018:385), i z dnia 14 grudnia 2021 r., Stoliczna obshtina, rayon 'Pancharevo' (C-490/20, EU:C:2021:1008), prawo Unii przyznaje obywatelom państw członkowskich także prawo do prowadzenia przez nich zwykłego życia rodzinnego tak w przyjmującym państwie członkowskim, jak i w państwie członkowskim, którego przynależność państwową posiadają, w przypadku powrotu do tego ostatniego państwa, z którym to prawem wiąże się obecność członków rodziny. W konsekwencji sąd wskazuje na ograniczenie prawa małżonków, do prowadzenia życia rodzinnego w państwie członkowskim, którego obywatelstwo posiadają, w niniejszym przypadku w Polsce, jako pary małżeńskiej, oraz do korzystania ze związanych z tym praw.

Wskazać także należy na rozporządzenie UE 2016/1191, które od 16.02.2019 r. znosi wymóg apostille dla określonych dokumentów urzędowych przedstawianych między państwami członkowskimi UE. Rozporządzenie to obejmuje m.in. dokumenty dotyczące małżeństwa.

Dla organu istotne jest natomiast, czy przedłożony dokument spełniał warunki z art. 104 ustawy z 28.11.2014 r. - Prawo o aktach stanu cywilnego - dalej p .a.s.c., tj. czy jest zagranicznym dokumentem stanu cywilnego, uznawanym w państwie wystawienia za dokument stanu cywilnego, mającym moc dokumentu urzędowego, wydanym przez właściwy organ i niebudzącym wątpliwości co do autentyczności. Tym samym, organ wraz z wnioskiem o transkrypcję aktu małżeństwa powinien wymagać oryginału aktu małżeństwa, tłumaczenia urzędowego tego aktu na język polski (chyba że dokument jest zaopatrzony w wielojęzyczny standardowy formularz UE, który służy uniknięciu wymogu tłumaczenia) oraz - ewentualnie - oświadczenia o nazwisku po zawarciu małżeństwa i nazwisku dzieci, jeżeli akt tych danych nie zawiera (stosownie do art. 106 u.a.s.c.).

Tylko też w tym zakresie prowadzone jest postępowanie sprawdzające, gdyż Kierownik USC nie dokonuje oceny zgodności z prawem polskim zagranicznego aktu stanu cywilnego, lecz dokonuje jedynie czynności o charakterze materialno – technicznym.

Wprowadzony rozporządzeniem z dnia 22 maja 2026 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego wzór odpisu aktu małżeństwa przewiduje rubryki pozwalające na wpisanie jako małżonków osób tej samej płci.

Przechodząc do istoty odpowiedzi, należy więc wskazać, iż wskazane rozporządzenie, wprowadzające możliwość umiejscowienia aktu małżeństwa jednopłciowego, odpowiada przepisom prawa Unii Europejskiej które ma prymat nad prawem krajowym.

Konkretyzując, wskazuję, iż do chwili obecnej nie dokonano transkrypcji aktu małżeństwa jednopłciowego, jednakże zostanie ono dokonane, jeżeli wniosek i złożone dokumenty będą zgodne ze wskazanymi wyżej wymaganiami.

Transkrypcja takich aktów odbywa się wprost na podstawie prawa stanowionego jakim jest zarówno ustawa o aktach stanu cywilnego jak i przepisy unijne. Już z treści niniejszego pisma wynika, iż dokonano analizy prawnej takiej czynności. Podkreślić należy, iż każda sprawa jest sprawą indywidualną, a w polskim systemie prawnym nie obowiązuje system precedensów, co tym samym nakazuje każdą sprawę rozpatrywać indywidualnie, bez powoływania się na rozstrzygnięcia w innych, podobnych sprawach.

W przypadku odmowy transkrypcji aktu stanu cywilnego, wydawana jest decyzja administracyjna, od której przysługuje odwołanie oraz skarga do sądu administracyjnego.

Burmistrz nie zwracał się o stanowisko organu administracji rządowej, gdyż, jak wskazano wcześniej, wykonywane przez niego czynności mają charakter materialno – techniczny i nie stanowią władczych rozstrzygnięć o czyichkolwiek prawach czy obowiązkach.

Zauważam jednocześnie, iż Burmistrz nie posiada kompetencji do oceny zgodności aktów prawnych wydawanych przez organy do tego powołane zgodnie z Konstytucją RP. Kompetencje te przysługują jedynie Trybunałowi Konstytucyjnemu.

Otrzymują:

- 1) Adresat
- 2) a/a

Do wiadomości:

Przewodniczący Rady Miejskiej w Chojnicach